

Poistné rozhľady

Časopis
slovenského
poistovníctva

Solvency II sa blíži

Stretnutie poisťovní a NBS k novej regulácii

Odbor regulácie a finančných analýz Národnej banky Slovenska pripravil na podnet Slovenskej asociácie poisťovní prezentačné stretnutie k implementácii Solvency II. Pracovníci odboru priblížili zástupcom členských poisťovní SLASPO prípravu na nový spôsob regulácie, ktorý kladie na poisťovne kvalitatívne a kvantitatívne nové nároky. Podujatie, ktoré sa uskutočnilo na pôde Národnej banky Slovenska, bolo v rámci zámeru centrálnej banky poskytovať podporu pri zavádzaní regulačných požiadaviek a informovať o aktuálnom dianí a európskych aktivitách v oblasti poistného trhu (EIOPA a EK).

Druhá časť bola venovaná odpovediam na otázky, ktorá vopred medzi členmi zozbierala Slovenská asociácia poisťovní, i na podnety, ktoré zazneli od účastníkov stretnutia.

Zľava Katarína Krajčovičová, Ján Barlák, Peter Paluš, Lucia Štefunková, Andrea Gondová a Stacho Mudrák.

V prvej časti odznela prezentácia riaditeľky odboru Júlie Čillíkovej. Boli v nej všeobecné informácie o Solvency II, výsledkoch piatej kvantitatívnej dopadovej štúdie QIS 5, projekte NBS pre Solvency II a harmonograme príprav.

Účel stretnutia uviedla generálna riaditeľka Slovenskej asociácie poisťovní Jozefína Žáková.

Pohľad do sály.

Snímky (ip)

Snímka Oles Cheresko

Šesťdesiatka viceprezidenta SLASPO

Koncom augusta oslávil šesť desaťročí viceprezident Slovenskej asociácie poisťovní, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Kooperatívy poisťovne Ing. Juraj Lelkes. Stál pri vzniku poisťovne v roku 1991, v roku 1993 sa stal viceprezidentom, v roku 1996 členom predstavenstva. Od roku 2003 je predsedom predstavenstva a generálnym riaditeľom.

Do priestorov hotela Radisson Carlton mu prišli zablahoželať poprední predstavitelia skupiny Vienna Insurance Group, priatelia z finančných a podnikateľských kruhov, politici, umelci a športovci. Na snímke blahoželá Jurajovi Lelkešovi prezident Slovenskej asociácie poisťovní, predseda predstavenstva a prezident spoločnosti Allianz-Slovenská poisťovňa Ing. Marek Jankovič. Vľavo manželka oslávenca Sisa Sklovská.

(i)

	Obsah Contents		Editoriál
 Poistné rozhľady 4/ 2011 EV 2935/09 <i>Vydáva</i> Slovenská asociácia poisťovní ako odborný dvojmesačník slovenského poisťovníctva <i>Vedúci redaktor</i> Ing. Ivan Podstupka <i>Členovia redakčnej rady</i> JUDr. Jozefína Žáková (predsedníčka) Ing. Vladimír Bakeš Mgr. Júlia Čillíková JUDr. Imrich Fekete, CSc. JUDr. Dušan Katonák Prof. Ing. Anna Majtánová, PhD. Mgr. Lucia Muthová, PhD. Cena ročného predplatného (šesť čísiel) je 9,00 € / 271,50 Sk do zahraničia 24,- € alebo 792,- Sk. Jednotlivé číslo 1,53 € / 46,- Sk <i>Adresa</i> Slovenská asociácia poisťovní Drieňová 34 P. O. Box 51 820 09 Bratislava 29 <i>Telefón</i> 02 / 4342 9985 <i>fax</i> 02 / 4342 9984 <i>e-mail</i> ivan.podstupka@slaspo.sk www.slaspo.sk <i>Typografia, prepress</i> Maťo+Karol Rosmáňy MONADA atelier s. r. o. <i>Tlač</i> NEUMAHR tlačiareň, s. r. o. Bratislava	02 Kriminalita <i>Criminality</i> Poistovne sú pre páchatelov atraktívne <i>Insurance Companies are Attractive for Delinquents</i> 05 Vzdelávanie <i>Education</i> Rozsiahle zvyšovanie kvalifikácie <i>Large Competency Upgrading</i> 06 Teória a prax <i>Theory and Practice</i> Zvážiť vytvorenie spoločnej platformy <i>Common Platform Appreciation</i> Vplyv genetiky v poistení <i>Genetics Influence in Insurance</i> Revolúcia v poistení úrody <i>Break in Crops Insurance</i> 10 Sprostredkovanie <i>Intermediation</i> Dôvera v trhy súvisí s ochranou spotrebiteľa Rozhovor s vedúcim odboru poistenia a dôchodkov Generálneho riaditeľstva pre vnútorný trh a služby EK Karlom van Hullem <i>Market Confidence is in Relation with Consumer Protection</i> <i>Interview with Mr Karel van Hulle, Head of Unit Insurance and Pensions, Financial Institutions, DG Internal Market & Services, EC</i> 12 CEA/EÚ Diskriminácia <i>Discrimination</i> Kolektívne uplatňovanie nárokov spotrebiteľov na nápravu <i>Consumer Collective Redress</i> Alternatívne riešenie sporov <i>Alternative Dispute Resolution</i> 13 Poisťovníctvo vo svete <i>Poisťovníctvo v Indonézii sa pripravuje na prudký rast</i> <i>Indonesian Insurance before Spurt Growth</i> 15 Financie <i>Finances</i> Rast bohatstva Slovákov <i>Growth of the Slovaks' Wealth</i> 16 Resumé v angličtine <i>English Résumé</i>	 Vrátiť sa späť? Z Bruselu prichádzajú pre slovenský poisťný trh zlé správy. V súvislosti so Solvency II sa zvyšuje neistota vyplývajúca z ďalšieho postupu orgánu európskeho dohľadu nad poisťovníctvom a zamestnaneckými dôchodkovými schémami EIOPA, Európskej komisie a Európskeho parlamentu. Štažujeme sa na Brusel, obávame sa dôsledkov pre náš poisťný trh. Môžu byť vážne, pretože hoci tu máme jednotný ekonomický a finančný priestor, jeho skutočnému naplneniu v poisťovníctve – na rozdiel od komerčného bankovníctva – bránia rozdielnosti v národných legislatívach a súdnej praxi. A pretrvávajú prístupy rovnakého zaobchádzania ako s bankami, hoci podstata biznisu je úplne iná. Zdá sa, že Európa poisťovníctvu škodí... Objavujú sa úvahy, že po prípadnom konci eurozóny sa rozpadne aj Európska únia. Vyhovovalo by to poisťnému trhu? Rozmýšľať by sa malo v širokých súvislostiach – časových, priestorových a politických. Začlenenie Slovenska do európskeho systému bolo významným cieľom ponovembrovej politiky. Dosiahol sa. Vstup do EÚ, Schengenského priestoru a eurozóny mali nepopierateľné ekonomické efekty. Ani súčasné problémy Európskej únie a eurozóny nie sú dôvodom na obrat späť, návrat k politickým pomeroch, kde si vládnuce sily budú robiť čo chcú, kde pri presadzovaní svojich nebudú ohľad na európske hodnoty, všeobecné pravidlá biznisu, ekologické hľadiská. Prosto na nič. A euro? Dovoľte subjektívny pohľad, pre generáciu štyridsiatnikov a päťdesiatnikov dosť príznačný, o starších nehovoriac. Vo výplatnom vrecku sme pred Novembrom dostávali československé koruny. Vždy lepšie ako forinty alebo zloté. Ale marka, dolár, šiling boli peniaze iného druhu – otvárali cestu k bežne nedostupným tovarom, boli skutočnými peniazmi. Ľudia ich kupovali za trhový kurz, asi päťnásobne vyšší, ako oficiálny. Odrážal reálnu kúpnu silu, ale aj dopyt. Cena vyjadrovala ich nedostatok, neboli bežne voľne dostupné. Možno si spomeniete, ešte v polovici 90. rokov bol nákup devíz na osobu a rok limitovaný, pri výmene sme dostávali do pasu v banke pečiatku a vyznačenie čerpania. Dnes platíme eura – tak ako Nemci, Holanďania, Rakúšania. Neublížilo nám, práve naopak. V posledných dvoch rokoch pred prijatím eura sa koruna výrazne posilnila – a to nielen vývojom slovenských ekonomických fundamentov, ale v dôsledku očakávaného vstupu do eurozóny. Kríza, prípadne rozpad eurozóny, môžu našu krajinu poškodiť. Prvými efektmi návratu k národnej mene by boli pokles výmenného kurzu o desiatky percent, náklady na zriadenie meny a prekážky v pohybe tovaru, kapitálu a ľudí. Návrat z národnému zápečníctvu by bol celá generácia. Aj keď v poisťovníctve by to nebol návrat k monopolu, nové pomery by negatívne pocítili všetci. <i>Ivan Podstupka</i>	

Poistovne sú pre páchatel'ov atraktívne

Prvého novembra tohto roku to bude už 15 rokov, čo Slovenská republika zriadením odboru finančného spravodajstva v rámci vtedajšieho úradu finančnej polície vyslala jasný signál, že boj s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti - populárnejšie, s práním špinavých peňazí - myslí vážne.

Zriadením finančnej spravodajskej jednotky policajného typu na tú dobu s pomerne širokými právomocami sa začal proces, ktorého výsledkom je súčasne inštitucionálne a legislatívne zabezpečenie ochrany spoločnosti nielen pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, ale aj pred financovaním terorizmu. Súčasným nástupcom odboru finančného spravodajstva je spravodajská jednotka finančnej polície (SJFP). Organizačne je začlenená v rámci úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru. Uvedomuje si potrebu čeliť hrozbám z hľadiska prania špinavých peňazí a financovania terorizmu nielen na národnej, ale aj na globálnej úrovni. Je platným členom renomovaných medzinárodných organizácií a združení. Za zmienku stojí najmä členstvo v združení EGMONT GROUP, v ktorom spolupracuje 121 finančných spravodajských jednotiek z celého sveta.

V Slovenskej republike je táto oblasť upravená zákonom č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 445/2008 Z. z. a zákona č. 186/2009 Z. z. (ďalej len „zákon č. 297/2008 Z. z.“). Predmetná právna úprava nadobudla účinnosť 1. septembra 2008 a nahradila predchádzajúci zákon č. 367/2000 Z. z., ktorý bol účinný od 1. januára 2001. Táto právna norma definuje spravodajskú jednotku finančnej polície ako centrálnu národnú jednotku, ktorá plní úlohy v oblasti predchádzania legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Prevenca i represia

Práve prevenca je základnou filozofiou zákona č. 297/2008 Z. z. Dôsledné uplatňovanie aktívnych preventívnych opatrení ruka v ruku s dôslednou represiou je nevyhnutnou podmienkou vytvárania tlaku smerujúceho k postupnému vymedzeniu kriminálnych, ale na prvý pohľad často aj legálnych aktivít, ktorých cieľom je legalizovanie výnosov z trestnej činnosti a podpora alebo priame financovanie teroristických aktivít mimo legálneho ekonomického systému. Práve zlučovanie nelegálnych ziskov s legálnymi predstavuje pre spoločnosť najväčšie riziko, pretože metódy, ktorými páchatelia

pracujú, často využívajú služby audítorov, účtovníkov, právnikov a špecialistov z prostredia organizovaného zločinu, sú čoraz sofistikovanejšie, a tým aj ťažšie odhaliteľné a dokumentovateľné. Prináša to problémy pri dokazovaní takejto trestnej činnosti a trestaní jej páchatel'ov. Jednou z hlavných úloh štátnych orgánov pôsobiach v oblasti vynútiteľnosti práva by malo byť okrem potrestania páchatel'ov najzávažnejších foriem trestnej činnosti a osôb podporujúcich a financujúcich terorizmus aj siahnutie na ich majetok nadobudnutý nelegálnymi aktivitami. Tento dôležitý krok je nevyhnutnou podmienkou efektívneho boja s legalizáciou a financovaním terorizmu, pretože platí pravidlo, že zisk z trestnej činnosti je sčasti alebo celý použitý na páchanie ďalšej trestnej činnosti, ktorá generuje nové a nové zisky. Ak je nelegálne nadobudnutý majetok použitý na legálne investície a obchody, existuje riziko, že skôr či neskôr bude zmazaná hranica medzi príjmom legálnym a nezákonným. To spätne znemožňuje identifikáciu primárnych deliktov, znevýhodňuje subjekty podnikajúce legálne, umožňuje akceptáciu páchatel'ov trestnej činnosti spoločnosťou a ich stúpanie na spoločenskom rebríčku.

Prvé boli banky

Za 15 rokov existencie spravodajskej jednotky finančnej polície sa postupne zvyšoval nielen okruh povinných osôb, ktoré sú prvým inštitucionálnym pilierom zodpovedným za identifikáciu príjmov z trestnej činnosti v legálnom ekonomickom systéme pomocou indikátorov vykazujúcich znaky neobvyklosti transakcií a obchodov, ale aj ich právne vedomie a uvedomenie si prospešnosti tejto činnosti. Historicky prvými povinnými osobami boli banky. Stali sa nimi na základe vyhlášky Ministerstva vnútra SR č. 181/1997 Z. z. o podozrivých bankových operáciách. Odvtedy sa okruh povinných osôb výrazne rozšíril. V súčasnosti ho môžeme rozdeliť na dve základné skupiny, a to na finančný a nefinančný sektor. Prečo je to tak? Jednak akceptáciou medzinárodných odporúčaní a implementáciou spoločnej európskej legislatívy, jednak potrebou reagovať na aktivity páchatel'ov trestnej činnosti a jej nové trendy.

Osoby z prostredia organizovaného zločinu a medzinárodného terorizmu poznajú a dnes si už uvedomujú neanonymitu bankového systému, prepracovaný systém identifikácie neobvyklých transakcií a plnenie ohlasovacej povinnosti, rýchlosť, s akou dnes banky dokážu reagovať pri zdržaní neobvyklej obchodnej operácie, zaistovaní príjmov z trestnej činnosti, i pružnosť pri vykonávaní

pplk. František Löbb
zástupca riaditeľa
spravodajskej jednotky
finančnej polície

záväzných medzinárodných sankcií a reštriktívnych opatrení. Preto sa v systéme hľadajú alternatívne miesta, kam by sa nelegálne zisky mohli umiestniť, a prostredie, kde by sa páchatelia vyhli pozornosti štátnych orgánov. A tak svoje nelegálne výnosy nepozorovane preparali alebo dali do užívania osobám pôsobiacim v rámci medzinárodného terorizmu, či už ako jeho priami účastníci alebo podporovatelia.

Tento trend je zrejmý aj na Slovensku. Dnes sa peniaze nevkladajú na účty, ale do bezpečnostných schránok, využívajú sa alternatívne platobné systémy, investuje sa do nehnuteľností a investičných produktov, ktoré nepredávajú banky. Daňoví poradcovia a právnici optimalizujú dane pomocou spleti zahraničných schránkových spoločností a neprehľadných obchodných vzťahov, kde už nie je problém umiestniť ani špinavé peniaze a beztrestne ich užívať.

Poistovne

Sú aj poisťovne a ich produkty miestom, kde sa páchatelom oplatí umiestniť svoje zisky? Rozhodne áno. Prípady zaznamenané SJFP to dokazujú a potvrdzujú. Je neodškriepiteľné, že prakticky všetky poisťovne pôsobiace na slovenskom poistnom trhu majú prepracovaný systém identifikácie a odhaľovania poisťovacích podvodov a následného uplatňovania svojich legitímnych práv. Je to logické a pochopiteľné, lebo poistné podvody znižujú poisťovníam zisk, a to nie malou mierou. Neváhajú investovať do kvalitných odborníkov, techniky a špeciálnych softvérových riešení. Nezriedka sa však zistené kriminálne delikty v záujme ochrany dobrého mena spoločnosti a v strachu pred úbytkom klientov riešia dohodou s páchatelmi, často z radov vlastných zamestnancov. Je len otázkou času, kedy bude práve strach z poškodenia svojej značky a dobrého mena motivovať aktívne pôsobenie aj v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu. Veď ktorá renomovaná spoločnosť by sa hrdila tým, že teroristom umožňuje kumulovať prostriedky a organizovanému zločinu prepierať zisky? V dnešnej dobe vyspelých informačných technológií a tvrdého konkurenčného boja stačí jeden preukázateľný prípad, ktorý môže spustiť nepredvídateľnú reakciu trhu, a to nielen v podobe úbytku klientov, ale aj ignorácie zo strany obchodných partnerov. No treba povedať, že aktívne pôsobenie poisťovní ako povinných osôb v systéme ochrany pred praním špinavých peňazí a financovaním terorizmu jednoznačne prináša aj benefity v oblasti identifikácie poistných podvodov a kriminálnej alebo nekalej činnosti svojich zamestnancov. Ich neobvyklé správanie, ktoré by malo byť ohlásené

Slovensko má legislatívu i inštitúcie na boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti

spravodajskej jednotke finančnej polície, pomôžu odhaliť nielen výborne vyškolení zamestnanci a prepracovaný systém boja s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu, ale aj dlhoročné skúsenosti a aktívna spolupráca so spravodajskou jednotkou finančnej polície. Žiaľ, počet hlásení o neobvyklých obchodných operáciách, prijatých od poisťovní pôsobiacich na slovenskom trhu v roku 2010, nesvedčí o tom, že poisťovne berú boj s týmto fenoménom vážne – 85 je naozaj málo. Štatisticky je napríklad pri úverových inštitúciách cca osem percent z počtu nahlásených neobvyklých obchodných operácií takých, pri ktorých bezprostredne po vykonaní prvotných analýz možno konštatovať, že vykonaním neobvyklej obchodnej operácie bol alebo bude spáchaný trestný čin, a preto je namieste, aby o veci rozhodol orgán činný v trestnom konaní.

Napriek nízkemu počtu hlásení prijatých od poisťovní boli medzi nimi aj také, ktoré mali pre SJFP výraznú informačnú hodnotu v oblasti finančného spravodajstva. Informácie získané analýzou týchto hlásení potvrdili, že organizovaný zločin hľadá alternatívne miesta, kam by umiestnil a ukryl svoje zisky. Tieto informácie sa potom využili v rámci rozsiahlych spoločných policajných akcií zameraných na elimináciu organizovaného zločinu.

Dôraz na zamestnancov

Poistný trh je pre organizovaný zločin lákavý. Paradoxne, často sú to práve zisky z poistných podvodov, ktoré sa potom používajú ako potrebná investícia na prípravu a realizáciu ďalších poistných podvodov, podplácanie likvidátorov a zamestnancov poisťovne. Aj v budúcnosti predpokladáme zvýšený záujem páchatelov o investície do produktov investičného poistenia. Poisťovne musia venovať zvýšenú pozornosť identifikácii, verifikácii, ale aj starostlivosti o klienta. Je potrebné, aby boli systému vnútornej kontroly podrobení aj zamestnanci a spolupracovníci poisťovne. Tí totiž predstavujú najrizikovejší článok, lebo poistné podvody a umiestňovanie nelegálnych ziskov do systému pomocou zamestnancov spôsobujú najväčšie škody a vzhľadom na páchatelovu znalosť prostredia sa takéto aktivity aj veľmi ťažko odhaľujú. Skutková podstata trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti je v Trestnom zákone definovaná v § 233. Často za ňu hrozia tresty vyššie ako za primárny delikt. Na druhej strane treba uviesť, že dokumentovanie a vyšetrovanie legalizácie je náročné a veľmi ťažko dokázateľné. Ide o úmyselný delikt, pri ktorom treba zdokumentovať pôvod takéhoto zisku v trestnom čine, a teda mať dokumen-

tovaný aj skutok, ktorým bol výnos generovaný. Zákonnodarca pri definovaní tejto skutkovej podstaty pamätal aj na prípady neoznámenej skutočnosti *nasvedčujúcej tomu, že niekto iný spáchal takýto trestný čin, alebo neohlásenie neobvyklej obchodnej operácie, ako to upravuje § 234 Trestného zákona. V odôvodnenom prípade môže byť teda trestne stíhaný aj zamestnanec poisťovne, ktorý napriek tomu, že mu to vyplýva z jeho funkcie alebo zamestnania, nesplní ohlasovaciu povinnosť pri obchode, ktorý vykazuje znaky neobvyklosti.*

Svetový kontext

Povinné osoby v súčasnosti často zabúdajú, že nová právna úprava – zákon č. 297/2008 Z. z. nie je len o prevencii pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, ale aj o prevencii pred financovaním terorizmu. Je naivné predpokladať, že Slovensko sa nachádza v priestore, ktorý je izolovaný od negatívnych javov sprevádzajúcich medzinárodný terorizmus. Spravodajská jednotka finančnej polície využíva, že je spolu s protiteroristickou jednotkou organizačne začlenená do jedného úradu, čo umožňuje rýchlu a bezproblémovú výmenu informácií a skúseností. Minulý rok spravodajská jednotka identifikovala 55 hlásení. Na ich základe boli zaznamenané transakcie, ktoré by mohli mať spojitost s financovaním terorizmu alebo poukazovať na jeho podporu. Vzhľadom na možné riziká a závažnosť venujeme týmto prípadom zvýšenú pozornosť a o všetkých informujeme aj protiteroristickú jednotku.

V súlade s I. špeciálnym odporúčaním FATF, týkajúcim sa kriminalizácie financovania terorizmu, bol s účinnosťou od 1. januára 2010 novelizovaný Trestný zákon v § 419 pod názvom terorizmus. V ods. 2 písm. a) bola zadefinovaná nová právna kvalifikácia trestného činu financovania terorizmu, na základe ktorej bude osoba potrestaná za zhromažďovanie alebo poskytnutie finančných prostriedkov určených na terorizmus. Práve tu si treba uvedomiť úlohu a zodpovednosť povinných osôb, ktoré dôslednou kontrolnou a analytickou činnosťou môžu zachytiť informácie poukazujúce na takéto aktivity. Ohlásením a správnym vyhodnotením informácie spravodajskou jednotkou finančnej polície môže byť identifikovaná činnosť, ktorá poukazuje na prípadnú prípravu teroristického útoku niekde na druhom konci zemegule. Toto sú neodškriepiteľné fakty, ktoré prináša globalizácia. Jednoznačne treba byť obozretný pri vyhodnocovaní indikátorov poukazujúcich na možnú spojitost s terorizmom a nepodceňovať žiadne riziko, lebo aj produkty poisťovní ako alternatíva k bankovým produktom môžu byť v konečnom dôsledku zaujímavé z hľadiska osôb podporujúcich terorizmus. Nemusí ísť pritom iba o cudzincov, ale aj o domácich extrémistov či osoby a rodinných príslušníkov osôb, ktoré konvertovali na islam a pod. Čo sa týka vzťahu poisťovní k tejto oblasti, podstatnou skutočnosťou je ich zaradenie medzi tzv. finančné inštitúcie podľa zákona č. 297/2008 Z. z., a teda podľa § 5 ods. písm. b) citovaného zákona medzi povinné osoby. Poisťovne teda povinnosti vyplývajúce z predmetného zákona musia plniť.

Osobitný program

Za prvý krok a základný predpoklad účinnej a dôslednej preventívnej ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu zo strany povinných osôb považuje spravodajská jednotka finančnej polície dôsledne vypracovaný program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu. Na jeho základe môže povinná osoba vykonávať všetky zákonom určené povinnosti, pričom ohlasovanie zistenej neobvyklej obchodnej operácie (a to aj odmietnutej) má byť „vrcholom pyramídy“, ku ktorému jej činnosť v predmetnej oblasti prevencie smeruje.

Mnohé povinné osoby argumentujú nedostatkom zdrojov vyčlenených majiteľmi, prípadne zodpovednými pracovníkmi pre túto oblasť. V prípade neobmedzených zdrojov je možné získať tých najkvalitnejších pracovníkov a nakúpiť sofistikované nástroje.

Na druhej strane odborníkov možno aj vychovať a vhodným spôsobom motivovať, využívať teda možnosti, ktoré nestoja nič alebo len veľmi málo. Akékoľvek otvorené zdroje, ale najmä internet, sú nekonečným zdrojom informácií veľmi užitočných a v mnohých prípadoch kľúčových pri posudzovaní neobvyklosti operácií a rozhodovaní, či ide o obchod, pri ktorom je potrebné splniť si ohlasovaciu povinnosť. V neposlednom rade existuje možnosť konzultovať sporné veci a aplikačné problémy priamo so špecialistami zo spravodajskej jednotky finančnej polície, ktorej pracovníci sú pripravení poskytnúť súčinnosť povinným osobám aj pri príprave odborných školení a diskusií.

Systém ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu nebude nikdy efektívny ani pri kvalitnom inštitucionálnom a legislatívnom zabezpečení bez vzájomnej spolupráce jednotlivých subjektov. Preto sa snažíme rozvíjať túto spoluprácu a rešpektovať povinné osoby ako rovnocenných partnerov.

Informácie o aktuálnych trendoch v oblasti prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, identifikované nové indikátory a iné dôležité informácie sú aj dôležitými prostriedkami prevencie. Preto, ale aj pre lepšie pochopenie niektorých sporných ustanovení zákona č. 297/2008 Z. z., a pre jednoznačný výklad niektorých častí tohto zákona, zverejnila SJFP na svojej internetovej stránke: www.minv.sk/?financna-policia inštrukcie a usmernenia v rámci výkladu zákona. Priebežne sa dopĺňajú o ďalšie, aj o praktické príklady riešenia vzniknutých problémov. Taktiež je možné obrátiť sa na SJFP s otázkami a námetmi pri vzniknutých problémoch aplikácie aj výkladu zákona, a to telefonicky na č. 09610 51411; 09610 51402, písomne na adresu SJFP ÚBOK Prezídium PZ, Pribinova 2, 812 72 Bratislava, na číslo faxu: 09610 59047 alebo e-mailom: sjfpnoo@minv.sk.

pplk. František Löbb
zástupca riaditeľa spravodajskej jednotky
finančnej polície

Osobitné finančné vzdelávanie Rozsiahle zvyšovanie kvalifikácie

Sekretariát Slovenskej asociácie poisťovní naďalej vykonáva osobitné finančné vzdelávanie pre základný (zamestnanci poisťovní a viazaní agenti) a stredný stupeň (samostatní finanční agenti). Na požiadanie sprostredkovateľských subjektov organizuje skúšky aj mimo Bratislavu (v Košiciach, Banskej Bystrici, Žiline, Martine, Trenčíne, Nitre a v Sučanoch).

SLASPO svojou činnosťou v oblasti osobitného finančného vzdelávania a odborných skúšok, telefonickými či e-mailovými konzultáciami významne prispieva k zvyšovaniu gramotnosti finančných sprostredkovateľov na slovenskom poisťnom trhu.

V roku 2010 bolo vydaných 4 092 potvrdení, v roku 2011 do konca septembra 1 965 potvrdení. Do vzdelávania cez e-learning SLASPO sa zapojilo 31 maklérskych spoločností, 20 členských poisťovní a jedna nečlenská poisťovňa. Pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti Slovenská asociácia poisťovní preskúšala 3 199 osôb.

Pred prvou skúškou 2. decembra 2010.

Pracovníci sekretariátu SLASPO Milan Daráš a Lucia Baková riadia prezentáciu na skúške v aule Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

12. septembra robilo v Košiciach skúšku 80 záujemcov o certifikát

Skúšobná komisia na skúške v Košiciach. Pri stole Lucia Baková, za ňou zľava členovia Branislav Lajoš, Monika Bačová, Eva Kafková a Eduard Baumöhl.

Inštruktáž pred skúškou. Zľava pracovníčky sekretariátu SLASPO Lucia Baková a Zuzana Krátka, stojaca predsedníčka skúšobnej komisie Viera Sekerová.

Najväčší záujem bol o posledný termín v Bratislave – prihlásilo sa sto sprostredkovateľov.

Zvážiť vytvorenie spoločnej platformy

Ing. Tomáš Krištofič
Ing. Michal Podlucký

Možnosti využitia produktov alternatívneho prenosu rizika pri aplikovanom výskume a vývoji

Aplikovaný výskum a vývoj úzko súvisí s inováciami, ktoré možno považovať za hnací motor rozvoja ekonomiky aj celého národného hospodárstva danej krajiny.

Aplikovaný výskum je podľa OECD jednou z troch činností, ktoré spadajú pod výskum a vývoj.

Ďalšími dvoma sú základný výskum a experimentálny vývoj. Definovaný je ako originálne skúmanie smerujúce k nadobudnutiu nových poznatkov.

Jeho cieľom je ale primárne dosiahnutie určitého vopred stanoveného cieľa. Zákon 172/2005

o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej

správy definuje aplikovaný výskum ako „systematickú tvorivú činnosť zameranú na získavanie nových poznatkov s cieľom priameho využitia

získaných výsledkov v hospodárskej praxi a v spoločenskej praxi“.. Agentúra Ministerstva školstva,

vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ používa namiesto pojmu aplikovaný výskum

pojem priemyselný výskum, avšak považuje ich za rovnocenné. Pojem priemyselný výskum

definuje ako „plánované výskumné alebo hodnotiace skúmanie zamerané na získanie nových

poznatkov a zručností pre vývoj nových výrobkov, postupov alebo služieb alebo na dosiahnutie

významného zlepšenia existujúcich výrobkov, postupov alebo služieb“..

Porovnaním týchto troch definícií aplikovaného výskumu možno konštatovať, že sú významovo

aj obsahovo totožné, odlišujú sa iba v spôsobe výkladu terminológie.

Výskum a vývoj realizuje nielen verejný sektor, ale aj súkromný sektor. Možno konštatovať, že

súkromný sektor zohráva dôležitú rolu práve pri aplikovanom výskume, ktorý najviac pomáha

ekonomickému rastu spoločnosti. Verejný sektor sa primárne orientuje na základný výskum, ktorého

výsledky sú zväčša voľne dostupné. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že aplikovaný výskum a vývoj

v podmienkach Slovenskej republiky vykonáva široké spektrum subjektov.

V zásade ich možno členiť na subjekty verejného sektora a na subjekty súkromného sektora.

Pri subjektoch verejného sektora ide najmä o verejné vysoké školy so zameraním na technické

vedy a o ústavy Slovenskej akadémie vied. Subjekty zo súkromného sektora sú najmä malé a stredné

podniky zaoberajúce sa výskumom a vývojom.

Medzera na trhu

Výskum a vývoj so sebou prinášajú aj množstvo nástrah a nebezpečenstiev, ktoré môžu vzniknúť

najmä ako dôsledok práce s výbušnými látkami, horľavými zmesami, výskum s vysokým tlakom,

vysokým napätím, rôznymi experimentálnymi zariadeniami. Použitie experimentálnych metód

nie je pri aplikovanom výskume a vývoji ničím výnimočným. Z toho vyplýva jeden zo základných

poznatkov, že aj v aplikovanom výskume a vývoji môžu vzniknúť náhodné udalosti, ktoré by mohli

viest ku škodám na životoch, majetku alebo k finančným škodám. Práve na zmierňovanie

dôsledkov takýchto škôd je vhodné použiť poistenie. Poistovne sa však bránia poistovať

sektor, kde neexistujú dostatočné štatistické podkladové údaje a škody by sa mohli dostať do

závratných výšok. Preto sa snažia využívať svoje existujúce produkty, tie však málokedy spĺňajú

potreby, ktoré subjekt potrebuje uspokojiť. Túto medzeru na poistnom trhu by mohli vyplniť práve

produkty alternatívneho prenosu rizika, prispôbené individuálnym potrebám klientov. Vďaka nim

je možné poistiť aj bežne nepoistiteľné riziká, ku ktorým jednoznačne možno zaradiť aj riziká

súvisiace s aplikovaným výskumom a vývojom.

Vhodné produkty

Pre spoločnosti zaoberajúce sa aplikovaným výskumom a vývojom v Slovenskej republike by

mohli byť zaujímavé podľa nášho názoru najmä integrované produkty, kontingentný kapitál

a katastrofické dlhopisy. Integrované produkty predstavujú jeden kontrakt

zahŕňajúci viacero rizík, ktorým je subjekt vystavený súčasne. Základne sa členia na produkty

s viacnásobným nebezpečenstvom a na produkty s viacnásobným spúšťacím mechanizmom.

Kontingentný kapitál predstavuje finančné zdroje, ktoré budú spoločnosti k dispozícii, ak nastane

poistná udalosť. Kontingentný kapitál teda predstavuje taký produkt, ktorý nekryje žiadne

konkrétne riziko, ale zabezpečuje spoločnosti kapitál potrebný na krytie vybraného rizika.

Poskytnutie tohto kapitálu je dohodnuté za dnešných podmienok na udalosť, ktorá

sa vyskytne v budúcnosti a mala by dopad na podmienky poskytnutia potrebného kapitálu.

Katastrofické dlhopisy spadajú pod kategóriu cenných papierov súvisiacich s poistením.

Investorom poskytujú nadpriemerné výnosy na trhu za cenu vysokého rizika spojeného s ich

držbou. Ak totiž nastane poistná udalosť krytá týmito katastrofickými dlhopismi, napríklad

zemetrasenie, môžu stratiť celú hodnotu kupónu i nominálnu hodnotu.

Produkty s viacnásobným nebezpečenstvom môžu byť nastavené tak, aby kryli napríklad poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám, ušlý zisk, škody na zariadeniach a prístrojoch a podobne. Tieto produkty sa zvyčajne uzatvárajú na obdobie tri až päť rokov vzhľadom na to, že dojednanie ich podmienok si vyžaduje určitý čas. Produkty s viacnásobným spúšťacím mechanizmom by mohli byť pre výskumno-vývojové podniky zaujímavé, pretože si vedia presne stanoviť spúšťacie mechanizmy kontraktu a nezahrnúť do neho riziká, ktoré dokážu kryť vo vlastnej réžii. Ako príklad možno uviesť výbuch spôsobený tlakovým impulzom, ktorého škody musia presiahnuť 50 000 eur, prípadne vznik pretlaku, ktorý by spôsobil škody na zariadeniach za vyše 100 000 eur.

Kontingentný kapitál je vhodný pre spoločnosti s hodnotou základného imania presahujúcou určitú hodnotu, ktorú môžeme stanoviť na 25 000 eur. Ak sa výskumno-vývojová spoločnosť chystá robiť experimenty, ktoré by v prípade neúspechu mohli spôsobiť finančné škody, môže si dohodnúť so subjektom zaoberajúcim sa alternatívnym prenosom rizika kontrakt na kontingentný kapitál. Pri veľkej poistnej udalosti subjekt nemusí byť vôbec alebo dostatočne krytý a vyplatené poistné plnenie nemusí stačiť na to, aby sa dostal do stavu pred škodovou udalosťou. To znižuje jeho zisk a môže mať za následok pokles hodnoty akcií, prípadne až prehodnotenie ratingu, čo spôsobuje zhoršenie podmienok splácania záväzkov. Toto motivuje investorov k vyšším rizikovým prirážkam a predraňuje kapitál potrebný pre spoločnosť. Kontingentný kapitál si spoločnosť môže dohodnúť vopred za stanovených podmienok, ktoré sú vždy výhodnejšie než podmienky po vzniku škodovej udalosti. Spoločnosť sa tak dokáže dostať zo vzniknutej situácie bez nutnosti požiadať si neúmerne predražený kapitál. Katastrofické dlhopisy možno uplatniť aj na katastrofické udalosti súvisiace s výskumom a vývojom, napríklad na explózie a výbuchy, úniky nebezpečných plynov, únik rádioaktívnych častíc do okolia či škody na majetku a životoch, ktoré by po vyčíslení prekročovali takú hranicu, aby sa ich emisia stala zaujímavou nielen pre subjekt, ale aj pre investorov.

Jedna z ciest: pohľad za hranice

Využitie produktov alternatívneho prenosu rizika

spoločnosťami, ktoré sa aktívne venujú aplikovnému výskumu a vývoju, by týmto spoločnostiam umožnilo kryť svoje riziká oveľa flexibilnejšie ako pri využití štandardných produktov poisťovní. Je ale malá pravdepodobnosť, že by v našich podmienkach vznikol subjekt, ktorý by takéto produkty ponúkal na slovenskom trhu. A tak sa žiada, aby slovenské spoločnosti aktívne komunikovali so zahraničnými subjektmi venujúcimi sa alternatívnemu prenosu rizika napríklad z Nemecka, Francúzska či z Veľkej Británie. Mohli by urobiť prvé kroky v rokovaniach, ktoré by im umožnili získať produkty prispôbené na mieru ich požiadavkám a potrebám. Oproti produktom bežne dostupným na trhu by mohli byť aj finančne výhodnejšie. Na dosiahnutie tohto cieľa by bolo vhodné, aby sa slovenské výskumno-vývojové podniky integrovali do určitého národného či nadnárodného zoskupenia vo forme združenia či organizácie, ktorá by spoločne hájila ich záujmy na globálnej úrovni. Pomohla by prieniku produktov alternatívneho prenosu rizika na naše územie v oblasti s veľkým rastovým potenciálom.

Subjekty zaoberajúce sa aplikovaným výskumom a vývojom sú dnes na poistnom trhu nútené siahnuť po bežne ponúkaných produktoch, ktoré im neposkytujú dostatočné poistné krytie pred špecifickými nebezpečenstvami úzko spojenými s výskumom a vývojom. Analýzou vybraných subjektov, ktoré sa v podmienkach Slovenskej republiky venujú výskumu a vývoju, a vybraných produktov, ktoré by boli pre tento segment najvhodnejšie na krytie jeho špecifických rizík, sme dospeli k záveru, že by bolo vhodné vytvorenie určitej národnej platformy vo forme združenia či organizácie, ktorá by hájila záujmy svojich členov na nadnárodnej úrovni. Keďže by integrovala veľkú časť vybraných subjektov, mala by pri rokovaniach s tými, ktorí ponúkajú vhodné produkty alternatívneho prenosu rizika, byť v lepšej vyjednávacej pozícii. Vďaka ľahšej parametrizácii produktov pre jednotlivé členské subjekty by mohla vyjednávať výhodnejšie podmienky.

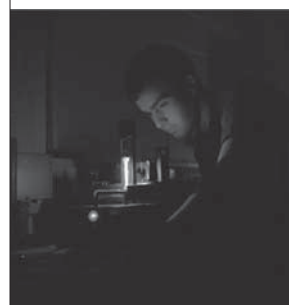
Ing. Michal Podlucky, Ing. Tomáš Krištofič
Ecoland, s.r.o.

Príspevok vznikol v rámci riešeného projektu OP VaV s názvom „Aplikovaný výskum a vývoj inovatívnych zdrojov energie pre ultra vysokotlakové impulzy, s kódom ITMS 26220220088. Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

Použitá literatúra
BANKS, Erik. 2004: Alternative risk transfer. Wiltshire: The Cromwell Press, 2004. 238 s. ISBN 978-04-708-5745-8.

Frascati manual 2002: proposed standard practice for surveys on research and experimental development: measurement of scientific and technological activities. Paris: OECD, 2002. 255 s. ISBN 92-64-19903-9.
MAJTÁNOVÁ, Anna - PODLUCKÝ, Michal: Katastrofické dlhopisy a ich rastúce využitie počas finančnej krízy vo svete. In Dopady a dôsledky finančnej krízy na sektor poisťovníctva : recenzovaný zborník prác z medzinárodnej vedeckej konferencie: 11. november 2010 Bratislava [elektronický zdroj]. - Bratislava: Vydavateľstvo EKO-NÓM, 2010. ISBN 978-80-225-2985-3, [S. 1-8].

Príručka pre žiadateľa o nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja pre Operačný program Výskum a Vývoj, verzia 12.0 dostupné na www.asfeu.sk (14. jún 2011)
SLASPO (2011). URL: <http://www.slaspo.sk> (13. jún 2011)
Štatistický úrad SR (2011). URL: <http://www.statistics.sk> (13. jún 2011)

Bude genetický status jedincov verejne dostupný? Základnou motiváciou mnohých výskumov sa stalo hľadanie odpovedí na zdanlivo jednoduchú otázku: Mali by mať poisťovatelia prístup ku genetickým informáciám žiadateľa o poistenie?

Lucie Kalinová

S rozmachom genetických testov založených na DNA sa v polovici 50. rokov dvadsiateho storočia rozpútala diskusia o súvislosti genetiky a poistenia. Významný pokrok v chápaní molekulárnej genetiky sprevádzali obavy týkajúce sa budúceho vplyvu testov na poisťovníctvo. O súvislosti medzi genetikou a poistením sa začalo hovoriť v dôsledku rozvoja genetických testov založených na DNA, v ktorých sa genetický materiál skúmal priamo, potvrdzovala sa prítomnosť či absencia mutácie. Dovtedy sa genetické charakteristiky odvodzovali nepriamo, skúmaním fenotypu. Začalo sa uvažovať, ako poisťovatelia počítajú poistné, aké dáta používajú, aké analýzy robia a aké spoľahlivé sú ich postupy. Zásadným problémom sa stala definícia termínu genetická informácia. Nepochybne ide o informáciu získanú priamym skúmaním DNA. Mnohé prípady sú však sporné. Ženy majú napríklad dva chromozómy X, muži chromozómy X a Y, takže ak poznáme pohlavie určitého človeka, vieme už niečo o jeho DNA. Zlyhanie obličiek je choroba spôsobená poruchou v géne APKD1 alebo APKD2, ale cysty v obličkách sa obvykle odhalia ultrazvukom. V týchto prípadoch môžeme odvodiť genotyp s rozumnou presnosťou, ale k dispozícii sú aj informácie naznačujúce len istú pravdepodobnosť daného genotypu. Mutácie v génoch BRCA1 a BRCA2 dokazujú vysoké riziko rakoviny prsníka, ale vysvetľujú len malú časť všetkých prípadov. Rodinná anamnéza rakoviny prsníka naznačuje, že mutácia génov BRCA1 a BRCA2 môže byť prítomná, ale choroba vzniká náhodne. Ponúkajú sa otázky, či ide o výsledky genetickej informácie.

Rozvoj genetiky

Prudký rozvoj genetiky sprevádzali obavy týkajúce sa budúceho vplyvu testov na báze DNA na poisťovníctvo. Projekt mapovania ľudského genómu totiž pokročil oveľa rýchlejšie, než sa očakávalo. Testy DNA môžu potvrdiť podozrenie na konkrétnu génovú mutáciu. Keď však neexistuje účinná liečba, stráca táto informácia zmysel. Verejnosť sa obáva možného využitia a zneužitia genetických informácií poisťovňami a zamestnávateľmi. Genetická informácia je odlišná od väčšiny iných typov lekárskeho informácií, pretože genetický kód sa môže pokladať za podstatu jedinca, hoci k osobnej identite prispieva mnoho ďalších faktorov. S poisťovníctvom priamo súvisí všeobecne uznávané a hlboko zakorenené presvedčenie o nebezpečenstve, že znalosť genetického kódu môže urobiť jedinca nepoistiteľným, čo by viedlo k vytvoreniu menejcennej

genetickej skupiny. Rovnako alarmujúci je opačný príklad – ľuďom so zvlášť pozitívnou genetickou charakteristikou ponúknú oveľa výhodnejšie poistenie než ostatným.

Z druhej strany, poisťovatelia sa obávajú finančných a praktických dôsledkov rastúceho počtu ľudí, ktorí z genetického testu vedia, že sú nositeľmi mutácie zvyšujúcej náchylnosť na chorobu vedúcu k predčasnej smrti alebo plneniu z poistenia, najmä ak poisťovne nemajú k dispozícii výsledky testov (asymetria informácií). Na základe takejto znalosti potom ľudia uzavru poistenie, aké by inak nechceli.

Spravodlivosť v poistení a genetika

Sociálne poistenie funguje na princípe solidarity a rovnosti. Jednotlivci prispievajú sumou, ktorá nie je explicitne spojená s ich aktuálnou úrovňou rizika. Klasifikácia poistených do rôznych rizikových skupín predstavuje určitú formu diskriminácie, ktorá sa však považuje za akceptovateľnú. Z druhej strany, pri výpočte poistného je nesprávne brať do úvahy určité osobné charakteristiky, pretože často sú mimo našej kontroly. Napríklad, je nespravodlivé kvôli dedičnej genetickej informácii penalizovať jedinca vyšším poistným, pretože nemôže svoje gény zmeniť. Podobný argument by sa možno mohol aplikovať i na klasifikáciu podľa veku a pohlavia. V poslednom čase sa o tejto problematike začalo diskutovať v súvislosti s marcovým rozhodnutím Európskeho súdneho dvora o zrušení výnimky z gender smernice pre poisťovníctvo.

Sú choroby, ktoré nesúvisia s genetickou informáciou, takisto sú mimo osobnej kontroly, napríklad vysoký krvný tlak, a zohľadňujú sa pri výške poistného. Niektoré informácie, z aktuárskeho hľadiska relevantné, sa v procese klasifikácie rizík nepoužívajú. Napríklad, znalosť rasy prezradí veľa o chorobnosti a úmrtnosti, ale tvrdé antidiskriminačné normy zakazujú poisťovateľom zohľadňovať rasu pri stanovovaní poistného.

Morálny hazard

Skutočnosť, že jedinca uzavrie poistnú zmluvu, môže zmeniť jeho správanie v smere, ktorý vedie k získaniu čo najväčšieho poistného plnenia. Morálny hazard nastáva v situácii, keď poistený jednoznačne nepreferuje zábrannú činnosť pred vznikom škody (nemusí pritom ísť o poistný podvod). Iná forma morálneho hazardu vzniká, keď poistník pri uzatvorení poistnej zmluvy odmietne poskytnúť informácie, alebo ich uvedie neúplné či mylné. Zvýšené náklady, ktoré tak poisťovni vzniknú, znášajú obvykle ostatní

poistníci. Pokrok v genetickom testovaní môže morálny hazard zvýšiť. Ak jedinec disponuje informáciami o svojich genetických rizikách, ale nie je povinný uviesť ich pri uzatvorení poistnej zmluvy, vystavuje sa poisťovateľ vyššiemu než očakávanému počtu škôd.

Poistený verzus poisťovateľ

Niektoré informácie môžu byť veľmi silným signálom, že poistiť sa môže byť dobrý nápad. Človek sa dozvie, že mu ostáva mesiac života a uzatvorí poistenie pre prípad smrti na poistnú sumu stotisíc korún. Zaplatí zaň prvé poistné, napríklad sto korún.

Pre oprávnenú osobu to znamená obrovský výnos a pre poisťovňu, ak nemá k dispozícii úplné informácie, obrovské riziko. Tento príklad ilustruje extrémnu situáciu, s ktorými poisťovne rátať. Pri poistení závažných chorôb zavádzajú čakacie lehoty, ale môžu sa objaviť zasa problémy súvisiace s asymetriou informácií. Vzniká tu riziko, že rastúce poistné odradí od dojednania poistenia ľudí, ktorí nepatria do vyššej rizikovej skupiny. Zvýši sa tak podiel rizikovejších poistených, čo musí viesť k ďalšiemu rastu poistného. Genetická informácia síce ovplyvňuje poistné riziko, na rozdiel od veku alebo výšky má však silný osobný a emocionálny charakter. Vede to k všeobecnému verejnému názoru, že *poisťovatelia nemajú mať prístup ku genetickým informáciám*.

Dostupnosť údajov o genetických faktoroch

Genetické faktory, ktoré sa môžu objaviť v aktuárskych modeloch, sú predovšetkým intenzita vypuknutia choroby, intenzita prežitia a početnosť mutácií. Poistní matematici nemôžu tieto veličiny odhadovať z dát poistených osôb, pretože potrebné informácie nie sú k dispozícii. Niektoré choroby sa vyskytujú zriedkavo, na základe rodinnej anamnézy je poistených málo jedincov a v budúcnosti nemusí byť povolené zverejňovať genetický status. Všetky otázky musí teda zodpovedať genetická epidemiológia. Z lekárskeho hľadiska je rozdiel v intenzitách úmrtnosti $\mu_x = 0,001$ a $\mu_x = 0,0015$ zanedbateľný, ale v poistnej matematike znamená zvýšenie poistného o 50 percent. Ďalší problém predstavujú grafy alebo tabuľky v lekárskej literatúre, ktoré pre aktuárov nie sú dostatočne presné. Výsledky súčasných genetických výskumov môžu významne zlepšiť ľudský život. Je však otázka, či je spoločnosť na tento krok dostatočne pripravená.

Mgr. Lucie Kalinová
poistná matematická
Česká podnikateľská poisťovňa, a. s., VIG
(Pojistný obzor 3/11)

Snímky archív

Revolúcia v poistení úrody

Sledovanie poistených polí bez ohľadu na počasie a denný čas

Tím zameraný na poľnohospodárstvo v Allianz Re (zaisťovňa) prináša nový prístup k poisteniu plodín. Spolupracuje so softvérovou spoločnosťou Sarmap, ktorá sa špecializuje na zlepšenie spôsobu riadenia prírodných zdrojov Zeme. Táto technológia umožňuje vďaka monitorovaniu polí na diaľku merať nielen rast biomasy, ale monitorovať a merať aj potenciálny výnos. Oproti technológii diaľkového zberu informácií, ktorá je založená iba na optických senzoroach, dokáže radarová technológia konvertovať satelitné snímky do dátových materiálov so značnou informačnou hodnotou bez ohľadu na počasie či denný čas. Táto technológia bude k dispozícii výhradne pre Allianz Re.

„Doslova môžeme vidieť trávu rásť,“ hovorí Thomas Heintz, agronóm a riaditeľ pre poľnohospodárstvo v Allianz Re. „Keď Európska vesmírna agentúra začne v roku 2013 poskytovať satelitné snímky na internete na týždennej báze a zadarmo, budeme mať túto technológiu na dosah ruky. Budeme môcť odhadnúť výnosnosť poľnohospodárskej pôdy a sledovať, ako sa vyvíja v priebehu vegetačného obdobia.“ Pri stratách sa softvér môže použiť na určenie podrobných príčin a dôsledkov poškodenia. Tým sa zaplní diera v údajoch, ktorá spôsobovala ťažkosti v poľnohospodárskom poistení a zapríčiňovala, že niektoré oblasti boli nepoistiteľné. Ale to nie je jediná výhoda novej technológie. Tým, že celý proces poistenia bude menej náročný na ľudskú prácu, a pritom presnejší, náklady na poistenie budú nižšie.

(1)

Ilustračná snímka archív

Dôvera v trhy súvisí s ochranou spotrebiteľa

IMD II je dobrá smernica

Rozhovor s vedúcim Odboru poistenia a dôchodkov na Generálnom riaditeľstve pre vnútorný trh a služby EK (DG Internal Market & Services) Európskej komisie Karlom Van Hullem.

Hlavnou úlohou Karla Van Hulleho je finalizácia nového režimu solventnosti pre poisťovne a zaistovne (Solvency II). Ďalej je to agenda sprostredkovania poistenia, životného poistenia, neživotného poistenia, zaistenia, poistenia vozidiel a penzijných fondov. Zastupuje Európsku komisiu v Európskom úrade pre poisťovníctvo a zamestnanecké dôchodky (European Insurance and Occupational Pensions Authority - EIOPA). Je členom Technickej komisie Medzinárodnej asociácie dozorných orgánov v poisťovníctve (International Association of Insurance Supervisors - IAIS).

Ochrana spotrebiteľa je dnes prioritou.

Rast a vnútorný trh ostávajú bokom?

- Ochrana spotrebiteľa je do značnej miery v centre európskych aktivít, je to dôsledok finančnej krízy. Pred pár rokmi, na jeseň roku 2008, sme boli my, ľudia poskytujúci finančné služby, v úzkom kontakte so všetkými členskými štátmi a mali sme pocit klesajúceho výťahu. Naozaj sme si mysleli, že finančné trhy sa úplne zrúti. Čelili sme neuveriteľnej globálnej kríze. G20 sa vyjadrilo, že v záujme opätovnej stability sa musí vytvoriť dôvera v trhy. Ale dôvera sa nevráti, kým sa nebudú lepšie chrániť spotrebiteľia. Problém bol v roku 2008 na programe vlád na celom svete. Ochrana spotrebiteľa hrá teraz väčšiu úlohu, pretože Európska komisia si uvedomila, že aj keď sme v minulosti pracovali najmä na opatreniach na podporu cezhraničného obchodu, ochrana spotrebiteľa pomôže vnútornému trhu.

Obavy o ochranu spotrebiteľa sa jasne odrazili pri konštituovaní EIOPA. Tento orgán má mandát výslovne udelený v zakladajúcej zmluve. V Európskej komisii majú ochranu spotrebiteľa na starosti rôzne útvary, napríklad Generálne riaditeľstvo pre záležitosti zdravia a spotrebiteľov (DG SANCO = Directorate General for Health and Consumer Affairs), Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť a Generálne riaditeľstvo pre trh. Medzi oddeleniami v rámci komisie je tichá dohoda, že finančné služby spadajú do sféry Generálneho riaditeľstva pre trh. Ale napríklad rovnosť pohlaví a nedávny rozsudok Európskeho súdneho dvora v tejto otázke je vecou Generálneho riaditeľstva pre spravodlivosť, aj keď nepochybne ovplyvňuje finančné služby, a predovšetkým poisťovníctvo. Európsky parlament je odhodlaný zlepšiť ochranu spotrebiteľa v Európskej únii. Vieme, že ochrana spotrebiteľa nie je zadarmo. Preto pred uvedením našich návrhov hodnotíme vplyv a náklady a výnosy.

Aký je stav úvah o revízii IMD (Insurance Mediation Directive – Smernice o sprostredkovaní poistenia)?

- IMD je dobrým príkladom klasického minima harmonizácie smernice. Mnohým sa to nepáči. Členské štáty majú tendenciu uplatniť toto minimum a k nemu postupne pridávať, teda „pozlacovať“ (gold-plating). Rokovali sme o tom, čo to poradenstvo vlastne je. Určite existuje cesta, ktorou sa zo súčasnej úrovne dostaneme na tú, ktorú už dosiahlo mnoho členských štátov. Minimálna harmonizácia procesu je sama osebe nástrojom deformácie trhu. Dnes sa o tom veľa debatuje. Európska komisia príde s návrhom na zavedenie Basel III, ktorý sa nazýva CRD4. Otázkou je, či by Európska komisia mala mať

požiadavku maximálnej harmonizácie, alebo treba ponechať na členských štátoch, či si pridajú ďalšie, ešte prísnejšie požiadavky. Nemusí to nutne byť v najvyššom záujme Európy a jej jednotného trhu. Niet pochýb, že minimálna úroveň IMD sa obchádzala. V záujme všetkých zúčastnených strán potrebujeme vyšší stupeň harmonizácie. To znamená aktualizáciu v niektorých členských štátoch a možno žiadnu zmenu v iných členských štátoch. Ťažšia otázka príde, keď sa budeme musieť rozhodnúť, či niektoré požiadavky v členských štátoch nie sú také prísne, že vytvoria prekážku pre jednotný trh. Sú tieto požiadavky primerané? Aké sú ich účinky na cezhraničné poskytovanie služieb?

Druhým dôvodom na revíziu IMD bolo, že o ňu Európsky parlament pri prerokúvaní smernice Solvency II výslovne požiadal. V jednej zo svojich rozpráv uvádza, že komisia má predložiť návrh na revíziu IMD do konca roka 2010. Európsky parlament na tom trval, pretože v roku 2009 uviedol, že Solvency II ponúkala výhodu poisťovníctvu: poisťovniam by umožnila pracovať s kapitálovými požiadavkami, o ktorých by mohli do značnej miery rozhodnúť samé. Čím lepší by bol risk manažment, tým nižšie by mohli byť kapitálové požiadavky. Európsky parlament argumentoval, že by to mohlo poškodiť spotrebiteľov.

Tretím dôvodom, prečo je nutná revízia, je súlad s ostatnými odvetviami, a predovšetkým iniciatíva PRIPs (Package Retail Investment Products). Stále presne nevieme, čo PRIP predstavuje. Myšlienka je v podstate taká, že retailové investičné produkty zabalené do poisťky by už nemali uniknúť tomu, aby sa s nimi zaobchádzalo ako s retailovými investičnými produktmi. Takže keď si kúpite tento tovar, budete mať rovnaké práva na informácie, transparentnosť, zverejňovanie informácií... Máme v úmysle zahrnúť to do horizontálnej iniciatívy komisie koncom tohto roka. Predajné postupy budú MiFID pre nepoistné PRIPs a IMD II pre poistné PRIPs. Vieme, že v tejto oblasti bolo pomerne veľa nesprávneho predaja, keď ľudia nevedia, čo kupujú ani čo predávajú. Ide o oblasť, kde je určite priestor na zlepšenie ochrany spotrebiteľa.

Aké je časovanie tohto procesu?

Proces sa začal v minulom roku, keď Európska komisia v januári zaslala list na CEIOPS (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors – Výboru európskych dozorných orgánov v poisťovníctve a zamestnaneckých penziách – predchodcovi EIOPA). Položila v ňom viacero otázok týkajúcich sa IMD. CEIOPS nám dal svoje stanovisko v novembri 2010 a my sme usporiadali verejné vypočutie (Public Hearing) v decembri 2010. V novembri 2010 sme odštartovali verejnú konzultáciu. Potom sme začali s hodnotením dopadov (impact assessment), ktoré je teraz v plnom prúde. Dúfame, že návrh predložíme vo februári 2012. Systém však upchávajú legislatívne návrhy. Súkolia nestíhajú, a to bola jedna z príčin oneskorenia (návrh bol pôvodne naplánovaný na začiatok decembra).

V apríli 2011 ste dostali odpovede na IMD II.

Aké sú výsledky tejto konzultácie?

- Do značnej miery existoval súhlas s iniciatívou Európskej komisie revidovať IMD a s väčšinou položiek

poradného stanoviska CEIOPS. To znamená, že existuje vôľa trhu hýbať sa týmto smerom. Väčšina pripomienok sa zaoberá informačnými požiadavkami, konfliktom záujmov a rozsahom direktívy. Hlasné je Nemecko, Veľká Británia, Belgicko a Holandsko, niekedy práve pre množstvo nesprávneho predaja. To viedlo k zmenám vo vnútroštátnych právnych predpisoch – národných legislatívach.

Je súhlas na informačné požiadavky – aby pri predaji poistných produktov boli podobné požiadavky na poisťovne aj na poisťovacích sprostredkovateľov. Nová smernica preto môže dostať nový názov. Nie je žiaden dôvod, prečo by mal byť medzi distribučnými kanálmi rozdiel, musíme mať rovnaký prístup k jadru veci. Mnoho ľudí podporuje vizitkové riešenie – osoba, ktorá predáva poistenie, prezradí, kto je a koho zastupuje. Niet pochyb, že na všetkých úrovniach Európskej komisie, v Európskeho parlamentu a Rady budeme venovať väčšinu našich diskusií konfliktu záujmov. Ľudia chcú v otázke odmeňovania poisťovacích sprostredkovateľov väčšiu transparentnosť. Niektoré členské štáty chcú v Európe taký systém, v ktorom by už neboli provízie. Nie som zástancom toho, aby Európska komisia regulovala spôsob, akým sú sprostredkovatelia odmeňovaní. To záleží na biznisovej kultúre. Myslím si, že potrebná je transparentnosť odmeňovania na požiadanie. Zverejnenie provízií na požiadanie sa zdá byť správnu cestou. Môžeme nanútiť veľké množstvo informácií a zverejnení, ale ak o ne ľudia nemajú záujem, vytvára sa tým zbytočná byrokracia. Ak však ľudia chcú vedieť, musia mať možnosť o tieto informácie požiadať. Nadväzujem na to, čo som už uviedol v súvislosti s požiadavkami, ktoré môžu príliš obmedzovať – chcem v tejto smernici zabezpečiť, aby určité praktiky už neboli povolené. Členské štáty by nemali mať možnosť vynucovať tzv. netquoting (stanovenie výšky poistného bez zahrnutia provízie sprostredkovateľa – pozn. prekladateľa). To nie je v záujme trhu ani spotrebiteľa.

Ďalším problémom je poradenstvo. Treba mať jasno, čo to vlastne je. Musíme si byť istí, že to s reguláciou nepreháňame. Súkromná konverzácia medzi dvoma občanmi o poistnom produkte, ktorý ponúka poisťovňa, by sa nemala považovať za sprostredkovanie. Rozsah pôsobnosti rozšírime nielen preto, aby zahŕňal aj poisťovne kvôli dosiahnutiu level-playing field – rovnakého ihriska pre všetkých. V rámci rozsahu pôsobnosti smernice sa budeme zaoberať aj niektorými výnimkami. Pozrieme sa na ne z hľadiska dôsledkov pre spotrebiteľov. V smernici by malo byť jasné, čo znamená cezhraničný obchod. Čo v kontexte poisťovacieho sprostredkovania znamená sloboda poskytovať cezhraničné služby, sloboda usadiť sa a všetky pojmy európskeho práva, s ktorými pracujeme už veľa rokov. Aj tu je potrebné stanoviť režim, ktorý je nastavený v záujme spotrebiteľov.

Mali by sme mať aj systém vzájomného uznávania odbornej kvalifikácie. Všetkých 27 členských štátov je presvedčených, že ich systém je najlepší. To je neakceptovateľné, to nie je vnútorný trh. Ak ste prešli procesom kvalifikácie, mali by ste byť prijatí aj v iných členských štátoch. Okrem toho by sme mali mať centrálnu registráciu a pokúsiť sa zmierniť súčasný komplikovaný systém.

Karl Van Hulle

Úroveň odborných požiadaviek by mala byť primeraná zložitosti predávaných produktov. Do kapitoly o PRIPs budeme musieť zahrnúť aj to, ako predávať produkty, primeranú kvalifikáciu, všetky potrebné špecifiká. Dnes sa debatuje najmä o tom, či by vykonávanie obchodných pravidiel pre poistné PRIPs malo byť presunuté priamo do MiFID, bez osobitných pravidiel správania sa v IMD.

Osobne s tým nesúhlasím. Domnievam sa, že tu ide o poistné špecifiká, ktoré by sa mali rozpoznávať. Tiež by som chcel riadny dohľad nad týmito postupmi, pretože poistné produkty sú komplexné produkty, ktoré sa líšia od investičných produktov. Takže si myslím, že poistné PRIPs by mala regulovať IMD II.

Čo budú ďalšie kroky?

V marci 2011 sme vydali prehľad našich konzultácií z novembra 2010. Odsúhlasilo sa, že v októbri 2011 bude predložená revízia MiFID a vo februári 2012 budú navrhnuté horizontálne pravidlá pre PRIPs spolu s návrhom revízie IMD. Zatiaľ sa nerozhodlo, či to bude práca na Lamfalussyho úrovni II, čo znamená, že v rámci smernice sa na Európsku komisiu delegujú právomoci vydávať vykonávacie opatrenia s pomocou EIOPA. Ak by sa rozhodlo, že budeme mať opatrenia úrovne II, budeme na tom pracovať v rokoch 2012-2013. V období 2014-2015 môže potom nový systém vstúpiť do platnosti.

Sme v štádiu vypracúvania textov. Máme za sebou prvé stretnutie s členskými štátmi, kde sme sa podelili o niektoré úvodné myšlienky. Budeme v tom pokračovať i v nadchádzajúcich mesiacoch. Do leta dokončíme zhodnotenie dopadov a niekedy v novembri sa presunieme na Výbor pre zhodnotenie dopadov. Potom budeme mať návrh komisie hotový tak, ako bolo naznačené.

Máte odkaz pre BIPAR a jeho členov?

- Verím, že je dôležité, aby sa BIPAR plne podieľal na procese tým, že prichádza s nápadmi a návrhmi. Pokúste sa prísť so spoločnými stanoviskami a uistite sa, či sú dobre známe, takže nevznikne príležitosť na obštrukcie. Je dôležité, aby sme zvýšili úroveň harmonizácie. Je to vo vašom záujme, pretože sa tak uľahčujú cezhraničné aktivity a zvyšuje sa dôveryhodnosť vašich činností.

Navyše, pri formulovaní vašich názorov je dôležité, aby sa bral do úvahy princíp proporcionality. Nechceme v Európe trh, na ktorom bude sprostredkovanie poistenia sústredené do rúk niekoľkých veľkých hráčov. Chceme rozmanitosť. Pomôžte nám to zabezpečiť a predložte návrhy ako možno tento cieľ dosiahnuť. Ľudia budú počas procesu tvrdiť, že im robíme život ťažším. Žijeme však vo svete, ktorý sa zmenil a myslím, že spotrebiteľia dnes očakávajú od poisťovacích sprostredkovateľov mieru profesionality, akú by, povedzme, pred dvadsiatimi rokmi rozhodne nečakali. Pomôžte nám mať v Európskej únii profesiu poisťovacích sprostredkovateľov, na ktorú môžeme byť všetci hrdí. Dúfam, že keď ukončíme túto prácu, budete so mnou súhlasiť, že IMD II je dobrá smernica.

Zdroj BIPAR, preklad AFISP

Snímka archív

Vivienne Redingová.

Snímka archív

Diskriminácia

Dvadsať prvého septembra sa v Bruseli uskutočnilo stretnutie vybraných riaditeľov poisťovní z členských štátov s eurokomisárkou pre spravodlivosť, základné práva a občianstvo Vivienne Redingovou. Témou stretnutia boli otázky súvisiace s antidiskriminačnou smernicou (Age and Disability) a vývoj po rozhodnutí Európskeho súdneho dvora (ESD) v súvislosti s gender smernicou. Zástupcov poisťovní ubezpečili, že rozhodnutie sa týka iba poisťných zmlúv uzatvorených po 21. decembri 2012 a netýka sa starých zmlúv, ani zmlúv, ktoré umožňujú predĺženie po decembri 2012. Jednotné sadzby sa preto budú uplatňovať iba v prípade úplne nových zmlúv. Komisárka Redingová uviedla, že EK vydá k rozhodnutiu ESD usmernenie, ktoré bude definitívnou bodkou za týmito rozhodnutím. Vylúčila možnosť zmeny znenia gender smernice. Pri smernici Age and Disability sa vyslovila za postup, ktorý zabezpečí, aby sa situácia z gender smernice neopakovala. Antidiskriminačná smernica je momentálne zablokovaná. Podľa komisárky sa nedá očakávať jej konečné znenie skôr ako o štyri-päť rokov. Tento čas by poisťovne mali využiť na lobing vo vláдах jednotlivých členských štátov.

(mc)

Kolektívne uplatňovanie nárokov spotrebiteľov na nápravu (Consumer Collective Redress)

Prijatím Zelenej knihy o kolektívnom uplatňovaní nárokov spotrebiteľov na nápravu v novembri 2008 zintenzívnila Európska komisia záujem o túto problematiku. Jej cieľom je poskytnúť občanom EÚ účinné prostriedky na nápravu v prípadoch, keď isté porušenie práva zasiahne viacerých spotrebiteľov. Pôjde o mechanizmy, ktorými väčšia skupina spotrebiteľov poškodených praktikou jediného predávajúceho bude môcť účinne dosiahnuť nápravu bez ohľadu na to, kde v EÚ má predávajúci sídlo. Tento spôsob riešenia funguje zatiaľ v rôznych podobách v trinástich krajinách EÚ. Od 8. mája 2009 do 3. júla 2009 uskutočnila Komisia konzultácie k Zelenej knihe. V nadväznosti na ne a po iníte Európskeho parlamentu sa koncom roka 2011 uskutočnila komunikácia. V roku 2012 sa tento proces zavŕši podaním legislatívneho návrhu, ktorý podľa ubezpečení komisárky pre spravodlivosť, základné práva a občianstvo Vivienne Redingovej nepovedie k zavedeniu amerického systému kolektívneho uplatňovania nárokov (class action system).

(ml)

Alternatívne riešenie sporov

Mechanizmy alternatívneho riešenia sporov ADR (Alternative Dispute Resolution Schemes), známe aj ako mechanizmy mimosúdneho riešenia sporov, boli v Európe zriadené na pomoc občanom v spotrebiteľských sporoch, ktoré sa nevyriešili priamo s obchodníkmi. Mechanizmy ADR poskytujú lacnejšie, jednoduchšie, rýchlejšie a menej formálne riešenia, v ktorých zvyčajne využívajú tretiu stranu, napr. arbitra, mediátora alebo ombudsmána. Na európskej úrovni sa problematikou zaoberajú dve odporúčania obsahujúce kritériá kvality pre ADR, a to odporúčanie 98/257/ES, odporúčanie 2001/310/ES a niektoré smernice (napr. smernica o mediácii). Boli vytvorené dve siete na uľahčenie prístupu občanov členských štátov k ADR (Fin-Net a ECC-Net).

Od 18. januára 2011 do 15. marca 2011 viedla komisia konzultácie k mechanizmom ADR. Vyšla z nich jednoznačná podpora pre tento inštitút a pre propagáciu jeho využívania. V novembri 2011 predložila komisia legislatívny návrh na harmonizáciu úprav mechanizmov ADR, ktorý bude zahŕňať aj riešenie sporov on-line.

(ml)

Európskym poisťovňam sa darí

Kritické obdobie netrvalo síce biblických sedem rokov, ale z hľadiska členov Európskej federácie poisťovacích asociácií (CEA) aj tie dva – 2008 a 2009 – celkom stačili. V roku 2010 už prišiel obrat, keď celkový objem inkasovaného poistného vzrástol o päť percent na 1,116 bilióna eur.

Federácia so sídlom v Bruseli reprezentuje poisťovne, ktoré majú na európskom poistnom trhu v súčasnosti podiel 95 percent, takže údaje z jej najnovšej ročenky zverejnenej v polovici roka majú bezpochyby dostatočnú výpovednú hodnotu. Do tohto združenia patria asociácie z 27 členských štátov Európskej únie, Chorvátska, Lichtenštajnska, Islandu, Turecka, Švajčiarska a Nórska. Autori ročenky rozoberajú danú problematiku zo všetkých aspektov a podávajú verné svedectvo o stave európskeho poisťovníctva.

„Čísla ukazujú, že európske poisťovne dobre prestáli hospodársku krízu. Toto odvetvie sa vďaka svojej stabilite teší dôvere spotrebiteľov i celej európskej ekonomiky,“ uviedla generálna riaditeľka federácie Michaela Kollerová.

K rastu prispeli všetky druhy služieb. Životné poistenie vzrástlo o šesť percent, objem poistného prekročil 688 miliárd eur. Majetkové poistenie zaznamenalo štvorpercentný rast s bilanciou 428 miliárd eur. V najvýznamnejšom majetkovom poistení – v poistení áut – došlo k trojpercentnému rastu, poistné dosiahlo 125 miliárd eur. Kapitálové vklady európskych poisťovní, ktorých je registrovaných vyše 5 400, vzrástli o sedem percent na 7,500 bilióna eur. A pre úplnosť, inštitúcie, ktoré vyvíjajú poisťovaciu a zaistovaciu činnosť, poskytovali vlni prácu vyše miliónu osôb.

(jg)

Michaela Kollerová.

Snímka archív

Poistovníctvo v Indonézii sa pripravuje na prudký rast

Francúzska skupina Axa spolu s djakartskou bankou Mandiri založila v Indonézii spoločný podnik pôsobiaci v oblasti majetkového poistenia Asuransi Dharma Bangsa. Predpokladaný splatený kapitál je osem miliónov eur, začať má v druhej polovici roka. Osvedčil sa už ich spoločný podnik v oblasti životného poistenia. Indonézia je z rôznych príčin v tieni ázijských obrov - Číny a Indie, ale trh s 250 miliónmi ľudí nemožno prehliadnuť. Najmä ak je dosiaľ nerozvinutý, a teda s veľkou perspektívou rastu.

Podľa asociácie indonézskych poisťovní pre životné poistenie (AAJI) malo vlani uzavreté životné poistenie 16,75 milióna osôb. Z hľadiska celkového počtu obyvateľov to iste nie je mimoriadne vysoký podiel, ale bolo to o 48 percent viac než rok predtým. Istú rolu zohral ambiciózný vládny program sociálneho poistenia štátnych úradníkov a príslušníkov ozbrojených síl. Pochopiteľne, výška poistného je zatiaľ skromná a sotva ju možno porovnávať s priemyselne rozvinutými štátmi, vzhľadom na rozvojový status Indonézie. Ako barometer je však takýto rast bezpochyby presvedčivý.

Podľa denníka The Jakarta Post celkové príjmy poisťovní v oblasti neživotného poistenia dosiahli vlani 48,69 triliónov indonézskych rupií pri raste o 25,78 percenta (jedno euro = 12 160 rupií).

Výkonný riaditeľ asociácie AAJI Stefan Juwono na tlačovej besede zatrubil do ďalšieho presvedčovacieho útoku - avizoval veľkú celoštátnu kampaň zameranú na popularizáciu poistenia ako takého, okrem iného s dôrazom na školákov a študentov. Asociácia chce zvýšiť dôveru občanov v služby poisťovní - od septembra minulého roka musí každý poisťovací agent vlastniť licenciu.

Koncom roka 2009 pôsobilo v Indonézii 283 spoločností s povolením poskytovať poisťovacie služby, z toho viaceré so zahraničnou účasťou. Keďže trh je len v začiatkoch, možno predpokladať, že veľká hodina kapitálovo silných zahraničných poisťovní ešte iba udrie.

Kapitálové vybavenie je len jednou stránkou poisťovníctva v Indonézii. Druhou je fakt, že ide o moslimskú krajinu so silnou náboženskou tradíciou, so všetkými dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú pre správu financií.

Islamské poistenie (takaful, v preklade spoločná záruka) musí byť v zhode s právom šarija. Nepripúšťa napríklad úročenie. Je založené na spoločenstvách poistených, ktorí sa delia nielen o nebezpečenstvo rizika, ale aj o podiel na ziskoch (podobne ako vzájomné družstvá). Poistenci platia prostriedky do spoločného fondu a prípadné zisky sa väčšinou rozdeľujú. Poisťovací ústav prostriedky len spravuje a za správu si účtuje poplatok.

O tom, že podobný druh podnikania môžu zvládnuť i Európania, svedčí súťaž pred troch rokov. Za najlepšiu islamskú poisťovňu Indonézie vyhlásili prekvapujúco pobočku nemeckého koncernu Allianz (Allianz Life Sharia Indonesia). Vzhľadom na predpokladaný prudký rast neprekvapuje, že na indonézskom trhu sú aktívni aj Číňania, Japonci, Francúzi, Briti, Američania atď. Vlani na jeseň dovŕšila vstup na trh tamajšieho životného poistenia skupina Zurich Financial Services. Kúpila 80 percent akcií miestnej poisťovne Majapada a premenovala ju na Zurich Topas Life.

Charakteristickou črtou poisťovníctva v Indonézii sú tzv. mikropoisťky, pri ktorých poistné dosahuje len niekoľko desiatok dolárov. V nemajetných vrstvách obyvateľstva je však táto služba čoraz populárnejšia.

Odvrátiť ďalšiu recesiú v eurozóne

Podľa štvrtročnej prognózy spoločnosti Ernst & Young na jesenné obdobie eurozóny zaplavila nová vlna obáv z vývoja vládneho dlhu. Hrozí prepuknutie krízy, ktorá by sa mohla rozšíriť v celom regióne a viesť k ďalšej recesii.

Podľa prognózy sa očakáva, že spolu s nepatrným rastom počas tohto leta a menej priaznivým medzinárodným prostredím, než sa predpokladalo, rast HDP v roku 2012 poklesne na 1,1 percenta. Očakávané zníženie rastu HDP v roku 2011 z dvoch percent na 1,6 percenta sa naplní pod podmienkou, že sa v Gréc-

Dalimil Draganovský

ku uskutoční náležitá reštrukturalizácia a iným krajinám zápasiacim s problémami sa poskytne pomoc. Inak bude pokles silnejší.

Ak sa nepodniknú neodkladné kroky, existuje 35-percentná šanca opätovného upadnutia eurozóny do recesie. Prognóza konštatuje, že zvýšenie úrokových sadzieb v apríli a júli bola chyba a Európska centrálna banka by mala teraz postupovať agresívnejšie a s cieľom

podporiť rast v regióne úrokové sadzby znížiť.

Prognóza o Slovensku

Hrubý domáci produkt v druhom štvrtroku stúpol o zanedbateľného pol percenta v porovnaní s jednoperceným rastom v predchádzajúcom štvrtroku. To vyplynulo najmä z malej spotreby domácností. Partner spoločnosti Ernst & Young v Slovenskej republike Dalimil Draganovský očakáva, že napriek tomu, že prognóza rastu na rok 2011 sa v júni upravila z 3,4 percenta v i na 2,8 percenta, Slovensko bude zo strednodobého hľadiska naďalej patriť medzi krajiny s najlepšimi výsledkami v eurozóne. Ekonomika by v rokoch 2012 - 2015 mala rásť v priemere o 3,6 percenta ročne. Pokles výdavkov v prvých dvoch štvrtrokoch nastal pre obmedzenie investičných i celkových výdavkov domácností. Prieskumy dôvery naznačujú len nízku pravdepodobnosť zvýšenia do konca roka. Ernst & Young odhaduje, že súkromná spotreba bude počas roku 2011 celkovo stagnovať.

Export, ako kľúčový sektor slovenskej ekonomiky, prináša určité obavy. Výsledky v Nemecku a Českej republike v druhom štvrtroku boli slabé a tieto dva trhy tvoria 35 percent celkového exportu. Očakáva sa, že v roku 2011 export Slovenska vzrastie o 11,5 percenta, roku 2010 bol 16,4 percenta. V roku 2012 sa očakáva rast 7,1 percenta.

(pro)

Zmena na čele UNIQA poisťovne

Za predsedu predstavenstva slovenskej dcérskej spoločnosti UNIQA vymenovali Mag. Andreasa Kößla. 1. septembra nahradil vo funkcii doterajšieho generálneho riaditeľa Mag. Harald Chrstosa, ktorý sa ako člen predstavenstva poisťovne Raiffeisen vrátil do Viedne.

Andreas Kößl (45) je dlhoročný zamestnanec koncernu UNIQA. Vyštudoval podnikovú ekonomiku na Viedenskej ekonomickej univerzite. Kariéru v poisťovníctve odštartoval pred sedemnástimi rokmi v poisťovni Bundesländer, ktorá bola predchodcom skupiny UNIQA. Po nadobudnutí viacročných skúseností v podnikovej organizácii ako asistent predstavenstva a vedúci úseku poistenia motorových vozidiel bol v roku 2008 ustanovený za člena predstavenstva majetkového poistenia UNIQA. V tom čase mal na starosti niekoľko projektov v iných spoločnostiach v strednej a východnej Európe. V Rakúsku vyvíjal inovačné produkty a servisné balíky.

Ako generálny riaditeľ UNIQA poisťovne sa spolu s oboma doterajšími členmi predstavenstva, Ing. Radomírom Háčikom a Wolfgangom Friedlom, sústreďujú na dôraznejšie presadenie UNIQA poisťovne na slovenskom trhu. Povedal, že od svojho predchodcu preberá ziskový podnik v ekonomicky napätom období. Všetky svoje sily mieni venovať rastu a ďalšiemu rozvoju UNIQA poisťovne, aby sa stala moderným a dôveryhodným podnikom so zameraním na kvalitu.

(pe)

Polročné výsledky VIG

„V prvom polroku 2011 Vienna Insurance Group naďalej zaznamenávala veľmi pozitívny vývoj a vynikajúcu stabilitu,“ povedal na tlačovej besede vo Viedni generálny riaditeľ Vienna Insurance Group Dr. Günter Geyer. „V poisťovníctve sme vďaka nárastu o 3,1 percenta dokázali mierne prekročiť výsledky prvého štvrťroka. So ziskom pred zdanením, ktorý v 1. polroku medziročným nárastom 10,4 percenta dosiahol 282,2 mil. eur, sme na dobrej ceste k tomu, aby sme dosiahli náš cieľ – nárast o 10 percent. Úspech našej stratégie v krajinách strednej a východnej Európy sa prejavuje v tom, že príspevok k zisku z tohto regiónu už prekročil úroveň Rakúska.“

Koncernové spoločnosti na Slovensku zvýšili predpísané poistné o 3,9 percenta na 339 mil. eur. Neživotné poistenie stúplo o 2,4 percenta a dosiahol tak predpísané poistné 171,3 mil. eur. V životnom poistení zaznamenalo predpísané poistné výrazný nárast o 5,4 percenta, na 167,7 mil. eur.

Koncernové spoločnosti Vienna Insurance Group v SR zvýšili svoj trhoví podiel na 32,2 percenta. Zisk pred zdanením dosiahol 28,6 mil. eur. V porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka bol zaznamenaný pozoruhodný nárast o 121,6 percenta.

(tt)

Andreas Kößl

Chris Huhne

Günter Geyer

Brániť sa klimatickej dohode je ako ustupovať Hitlerovi

Podľa britského ministra energetiky a klimatických zmien Chrisa Huhna robia svetoví lídri, ktorí sú proti globálnej klimatickej dohode, podobnú chybu ako tí politici, ktorí sa pred druhou svetovou vojnou snažili robiť ústupky Adolfovi Hitlerovi.

Britský minister Chris Huhne uviedol, že vlády musia zdvojnásobiť svoje úsilie pri hľadaní nasledovníka Kjótskeho protokolu. Priznal, že je nepravdepodobné dosiahnuť prelom na klimatickej konferencii v juhoafrickom Durban, ktorá sa bude konať v decembri.

Svetová hospodárska kríza odsunula naliehavosť právne záväznej dohody o obmedzení emisií skleníkových plynov. Podľa ministra krajiny nechcú stratiť svoj konkurenčný náskok tým, že samy prijímajú prísne klimatické ciele. Nalieha, aby sa štáty naďalej usilovali o uzatvorenie klimatickej dohody, pričom evokoval historickú spomienku na boj proti nacistickému Nemecku.

Uviedol, že klimatickej zmene sa dostáva menej politickej pozornosti než pred dvoma rokmi. Existuje tu vákuum a málo ambiciózne sily sa snažia vyplniť ho. Upozornil, že vzdať sa týmto málo ambicióznym silám by bolo aktom klimatického appeasementu. Toto je náš mníchovský moment.

Pripomenul podpis Mníchovskej dohody medzi európskymi mocnosťami z roku 1938, na základe ktorej muselo Česko-Slovensko odstúpiť Nemecku pohraničné územie osídlené prevažne Nemcami. Briti a Francúzi verili, že týmto ústupkom Hitlera presvedčia, aby sa vzdal ďalších plánov na územnú expanziu.

Huhne citoval Winstona Churchilla: Ten, kto robí ústupky, kŕmi krokodíla vo viere, že ho zožerie ako posledného.

Musíme nakresliť čiaru

Platnosť ustanovení Kjótskeho protokolu, ktorými sa rozvinuté štáty zaviazali obmedziť vypúšťanie skleníkových plynov, vyprší koncom budúceho roka. Predovšetkým Japonsko, Rusko a Kanada sa bránia novej zmluve bez toho, aby k nej pristúpili aj rozvíjajúce sa krajiny ako Čína či India. Tie však argumentujú tým, že vyspelé krajiny vypustili v dejinách oveľa viac škodlivých emisií.

Huhne tvrdí, že každá krajina sa sama musí pridať k tejto spoločnej výzve. Áno, všetci začíname z odlišných pozícií. Na histórii záleží. Ale tak či tak, musíme určiť časový bod. Nemôžeme čakať, kým sa krajiny vyrovnajú, pretože by to znamenalo čakať večne. V určitom bode musíme nakresliť čiaru a povedať: teraz sa to začína.

Podľa ministra nemôžeme strácať viac času, ak sa svet má vyhnúť otepľovaniu, ktoré by mohlo priniesť katastrofický mix sucha, búrok, chorôb a zvyšovania hladín oceánov. Treba sa držať záväzku maximálne dva stupne Celzia v porovnaní s teplotou pred priemyselnou revolúciou. To znamená, že globálne emisie musia vyvrcholiť najneskôr v roku 2020.

Hoci je veľký pokrok v Durban nepravdepodobný, na najbližšie dva roky zostáva Huhne optimistom.

„Od roku 2013 bude v hlavných svetových ekonomikách nové politické vedenie. Veríme, že prekonáme svetovú recesiu. Hviezdy budú potom možno viac naklonené záväznej právnej dohode.“

(EA)

Skupina Allianz predstavila druhé vydanie Správy o svetovom bohatstve (Allianz Global Wealth Report). Analyzuje vývoj bohatstva a dlhov domácností v 50 krajinách.

Správa ukazuje, že minulý rok sa niesol v znamení vzostupu vyplácaných dividend pre sporiteľov. Hrubé svetové finančné aktíva narástli v roku 2010 o 6,2 percenta na 95,300 biliónov eur. Prekonali tak predchádzajúci rekord z konca roka 2007.

Avšak ani silný rast v roku 2010 nedokáže zakryť, že rast celkového svetového bohatstva bol v posledných rokoch utlmený. Hrubé finančné aktíva rastú od roku 2000 v priemere o 4,1 percenta, pričom rast 3,2 percenta na obyvateľa je ešte pomalší.

Východná Európa bohatne najrýchlejšie

Utlmenie rastu aktív je zrejme najmä vo vyspelých priemyselných krajinách. Priemerný rast je v nich oveľa pomalší než celosvetový priemer a hrubé finančné aktíva na obyvateľa boli na konci roka 2010 v priemere pod úrovňou dosiahnutou pred krízou. (Finančné aktíva zahŕňujú hotovosť, bankové účty, cenné papiere a investičné účty, ktoré môžu byť konvertované na hotovosť.)

Krajiny s najvyššími finančnými aktívami na obyvateľa

Krajina	Hrubé finančné aktíva na obyvateľa v eurách
1. Švajčiarsko	207 393
2. USA	111 897
3. Japonsko	111 598
4. Dánsko	107 057
5. Holandsko	104 847
6. Austrália	90 808
7. Singapur	89 110
8. Belgicko	85 859
9. Veľká Británia	81 851
10. Kanada	79 997

Hrubé finančné aktíva na obyvateľa na Slovensku a v susedných krajinách

Krajina	Hrubé finančné aktíva na obyvateľa v eurách
1. Rakúsko	59 346
2. Česká republika	13 067
3. Maďarsko	10 399
4. Slovensko	7 578
5. Poľsko	7 377
6. Ukrajina	899

Nezahrňujú nelikvidný fyzický majetok, ako je napr. auto, dom či šperky.)

Naproti tomu hrubé finančné aktíva na rozvíjajúcich sa trhoch v Ázii, Južnej Amerike a východnej Európe rástli za posledných desať rokov dvojciferným tempom. Vo východnej Európe narástli hrubé finančné aktíva na osobu v priemere o 16,3 percenta za rok – za posledné desaťročie tak bola najrýchlejšie rastúcim regiónom na svete.

Avšak finančná kríza si vybrala svoju daň a rast sa značne spomalil. Tak či tak, hrubé finančné aktíva na obyvateľa narástli od konca roka 2007 o vyše 30 percent.

Napriek tejto rozdielnej rýchlosti v akumulácii majetku ilúzie o prekonaní rozdielov vo svetovom bohatstve nie sú namieste. V absolútnych hodnotách zostávajú rozdiely v bohatstve na obyvateľa obrovské. V skutočnosti sa rozdiel za posledných desať rokov ešte prehĺbil – na takmer 90 000 eur. Avšak stále viac a viac domácností z chudobnejších krajín sa dostáva medzi strednú triedu, ktorá sa podľa kritérií správy definuje ako vlastníctvo finančných aktív medzi 6 000 a 36 200 eur. Prezident Allianz-Slovenská poisťovňa Marek Jankovič to komentoval: „Dnes sa vyše 300 miliónov ľudí z rozvojových krajín zaraďuje do strednej triedy. To znamená, že viac ako polovica strednej triedy už nepochádza zo „starých“ priemyselných krajín. To bude mať ďalekosiahle dôsledky pre finančné trhy po celom svete.“ Aj bohatstvo vyššej triedy sa stáva čoraz viac globálnym. Už vyše 10 percent bohatých domácností žije v rozvojových a transformujúcich sa krajinách.

Za posledných desať rokov trojnásobok

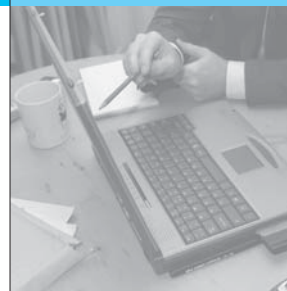
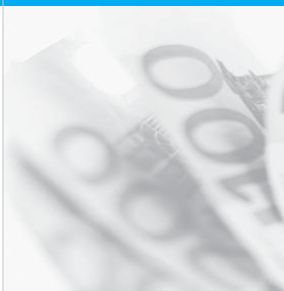
S priemernými hrubými finančnými aktívami na obyvateľa vo výške 7 578 eur je Slovensko stredne bohatou krajinou. Navyše, súkromné bohatstvo rastie na Slovensku pomerne rýchlo. Za posledných desať rokov sa priemerné hrubé finančné aktíva na obyvateľa viac ako trojnásobili, aj keď slovenské tempo rastu 12,8 percenta za rok je pod priemerom regiónu (16,3 percenta). Slovensko je jednou z mála krajín na svete, kde sa rast aktív po finančnej kríze zrýchlil. Tak ako v minulom roku vedie rebríček najbohatších krajín Švajčiarsko (207 393 eur na obyvateľa) ťažiac najmä zo silnej meny. Nasledujú USA (111 897 eur na obyvateľa) a Japonsko (111 598 eur na obyvateľa).

Svetové aktíva a úspory sú veľmi rozličné, preto je ťažké nájsť pre ne spoločného menovateľa. V niekoľkých posledných rokoch však možno pozorovať jeden trend. Predovšetkým je v bohatších krajinách evidentné uprednostňovanie „bezpečných aktív“. Vo svetovom investičnom mixe stratili cenné papiere od roku 2000 päť percentuálnych bodov, kým vklady v bankách narástli o štyri percentá. Na Slovensku je podiel bankových vkladov tradične vysoký. Na konci roka 2010 dosahoval 60 percent.

„Aj keď je vyčkávacia taktika investorov pochopiteľná v situácii poznačenej neistotou na trhoch, mohla by ohroziť dlhodobý vývoj akumulácie majetku. Vzhľadom na dramatické dôsledky demografických zmien si sporitelia jednoducho nemôžu dovoliť spoliehať sa iba na investície s nízkym rizikom a výnosom,“ hovorí Jankovič. „Príliš mnoho je v stávke, úsilie o vyriešenie súčasnej krízy a obnovenie dôvery medzi jednotlivými investormi bude mať ďalekosiahle dôsledky na vývoj úspor. A dopady pocíti aj nasledujúca generácia.“

Zadlženosť domácností vo svete je veľmi rozdielna

Aj pre finančnú krízu sa rast súkromného dlhu v posledných rokoch spomalil. V dôsledku toho sa slovenská miera dlhu (podiel dlhu domácností na HDP) stabilizovala na 48 percentách. V celosvetovom meradle je vývoj podobný. Svetová miera dlhu poklesla o 3,5 percenta na 67 percent po tom, čo v roku 2007 dosiahla svoj vrchol. No čísla maskujú obrovské regionálne rozdiely, ktoré súvisia s úrovňou bohatstva. Privátne dlhy sú v prvom rade problémom bohatých krajín, kde sa miera dlhu pohybuje v priemere okolo 88 percent. Na porovnanie, dlhová miera chudobných krajín sa pohybuje okolo 20 percent. Rovnaké rozdiely nájdeme aj vo východnej Európe, miera zadlženia v členských krajinách EÚ dosahuje takmer 40 percent v porovnaní so 14 percentami v ostatných krajinách východnej Európy.

Insurance Companies are Attractive for Perpetrators, František Löbb, p. 2

Practically every insurance company operating in the Slovak insurance market has a sophisticated system to identify and reveal insurance frauds and consecutive legal claim enforcement. It is logical and obvious, because the insurance fraud leads to profit decrease of insurance companies, by considerable amount. They do not hesitate to invest in top experts, techniques and specialized software solutions. However, many times in order to protect the goodwill and in fear of losing clients, the ascertained criminal delinquency is solved by a settlement with perpetrators, who are often its own employees. It is just a question of time, when the fear of goodwill and brand damage will motivate to action in the field of protection against the legalization (laundering) of criminally gained income and financing of terrorism. After all, which prestigious company would be proud of helping the terrorists to accumulate the tools and the organized crime in money-laundering? Today in state-of-the-art information technologies and tough competition, only one provable case is enough to start an unpredictable market reaction, not just in decline of clients but also of business partners in being ignorant. Generally it must be stated, that in protection system against the money-laundering and terrorist financing; the active performance of insurance companies as compulsory bodies (entities) evidently, brings them benefits in the field of insurance fraud and criminal or deceptive activity, by identification of its employees. Their atypical behavior, which should be reported to intelligence unit of the financial police is revealed, in assistance of trained employees and sophisticated system of combating legalization (laundering) of criminally gained income and financing of terrorism but also, thanks to longstanding experience and effective collaboration with intelligence unit of the financial police.

Considering a Common Platform, Michal Podlucky, Tomáš Krištofovič, p. 6

Many traps and dangers are brought into force alongside with effective research and development; that can occur as a result of manipulation with explosives, flammable mixture, as well as high pressure research, high voltage and various experimental equipments (devices). In applied research and development, the use of experimental methods is nothing extraordinary. This

suggests basic finding; an accidental event, which might lead to damages on lives, property or financial damage, can also occur in applied research and development. To moderate the damage effects, it is appropriate to apply insurance. However, the insurance companies avoid insuring a sector with no adequate statistical records, and the damages can reach meteoric heights. Because of that they prefer to use its existing products; although these ones are rarely suitable to cover the needs they have to satisfy. This gap on the insurance market should be filled with products of alternative risk transfer, tailored to fit the needs of clients. In respect to this, it is possible to insure common non-insurable risks including risks related to applied research and development.

Genetics Influence in Insurance, Lucie Kalinová, p. 8

Social insurance operates according to principles of solidarity and equality. Individuals contribute with a sum of money that is not explicitly linked with their actual level of risk. The classification of insured into different risk category represents specific form of discrimination that, however, is acceptable. On the other hand, it is incorrect to modify insurance rates by applying discounts and surcharges based on specific personal characteristics, because they are often out of our control. For example, it is inequitable to use a person's predictive genetic information to charge him/her with higher insurance rate, because one cannot change his/her genes. Similar argument should be applied to classification by age or gender. Recently, a debate on this topic was launched in connection with the European Court of Justice decision on gender ban in insurance policies, in March 2011. There are illnesses not related to genetic information; these are also out of personal control, such as high blood pressure and are taken into account by insurers' rate policy. From the actuarial point of view, there is some relevant information not used in the process of risk classification. For example, the knowledge of race reveals much about the morbidity and mortality, but tough anti-discrimination rules forbid insurers to take race into account when determining the policy rates.

Prof. Ing. Viktória Čejková, PhD.,
doc. Ing. Dana Martinovičová, Ph.D.,
Ing. Svatopluk Nečas

Poistný trh - teória a prax

IURA Edition, Bratislava, 2011, 220 strán,
ISBN 978-80-8078-399-0

Viktória Čejková – Dana Martinovičová – Svatopluk Nečas

POISTNÝ TRH

teória i prax

Iura Edition
Jazykové okienko

Monografia známych autorov a vysokoškolských pedagógov charakterizuje súčasný stav teórie i praxe poistného trhu v jeho nadväznosti na finančný trh.

Poistovníctvo je významným odvetvím trhovej ekonomiky a poskytuje na poistnom trhu

špecifický tovar – poiste-

nie a zaistenie. Poistný trh a jeho fungovanie je významné aj tým, že umožňuje udržať ekonomickú stabilitu podnikateľských subjektov a životnú úroveň obyvateľstva v prípade náhodných udalostí.

V Slovenskej republike i v Českej republike sa poistovníctvo stalo v poslednom desaťročí jedno z významných odvetví národného hospodárstva a aktívne sa podieľa na fungovaní trhovej ekonomiky. Poistovníctvo zasahuje do všetkých činností národného hospodárstva – do života občanov i štátu, do podnikateľskej sféry. Dôležité miesto má aj v medzinárodnom obchode v súvislosti s poistením medzinárodných rizík. Slovenský poistný trh i český poistný trh je od 1. mája 2004 neoddeliteľnou súčasťou jednotného poistného trhu Európskej únie.

Cieľom recenzovanej publikácie je vymedzenie a objasnenie poistenia, poistovníctva a poistného trhu v Slovenskej republike a v Českej republike, ale i v EÚ, a to z teoretických i praktických aspektov. Základná osnova bola daná myšlienkou charakterizovať poistenie od jeho vzniku, cez jeho fungovanie až po porovnanie výsledkov poisťovania na poistnom trhu.

Text knihy rešpektuje zákonité trendy vývoja poistovníctva a poistného trhu. Tomuto účelu zodpovedá i jej štruktúra. Autori v nej uplatňujú systémový prístup, rozdelili ju do siedmich kapitol. Každá kapitola sa venuje osobitným problémom, to rizikám podnikateľov, poisteniu, poisťovaniu, poistovníctvu a poistnému trhu.

Kniha je určená pracovníkom komerčných poisťovní, sprostredkovateľom poistenia a zaistenia, zaistovateľom a ekonómom. Avšak aj študenti stredných a vysokých škôl ekonomického zamerania ju iste využijú pri svojom štúdiu. Je určená i pre verejnosť – občanom a podnikateľom, ktorí majú záujem o problematiku poistenia, poisťovania a poistného trhu.

Ing. Michal Fabuš, PhD.

Pravopis viacslovných vlastných mien

Pri pozornejšom sledovaní písomných jazykových prejavov si môžeme všimnúť, že niektorí autori textov majú problémy s písaním viacslovných vlastných mien. Napríklad popri pravopisne správnych podobách názvov, ako sú *Slovenská republika*, *Slovenská akadémia vied*, *Technická univerzita*, *Slovenská sporiteľňa*, *Slovenská poisťovňa*, sporadicky sa môžeme stretnúť s pravopisnými podobami *Slovenská Republika*, *Slovenská Akadémia Vied*, *Technická Univerzita*, *Slovenská Sporiteľňa*, *Slovenská Poistovňa*, v ktorých sa druhové označenie použité vo viacslovnom vlastnom mene píše s veľkým začiatočným písmenom. Takýto spôsob písania viacslovných vlastných mien však nezodpovedá pravopisným zásadám platným v slovenčine, je ovplyvnený spôsobom písania názvov v niektorých cudzích jazykoch a nemožno ho mechanicky prenášať do písania názvov v slovenčine.

Pozrime sa, aké zásady platia pri písaní viacslovných vlastných mien v slovenčine. Podľa Pravidiel slovenského pravopisu (2000), ktoré sú našou základnou kodifikácnou príručkou v oblasti pravopisu, vo viacslovnom pomenovaní, ktoré sa stáva vlastným menom len ako celok, píšeme s veľkým začiatočným písmenom iba prvé slovo, teda *Slovenská republika*, *Slovenská akadémia vied*, *Technická univerzita*, *Slovenská sporiteľňa*, *Slovenská poisťovňa*. Výnimky z tohto všeobecného pravidla sú pri písaní viacslovných vlastných mien, v ktorých je iné vlastné meno, ktoré si zachováva písanie veľkého začiatočného písmena podľa pôvodného stavu. Napríklad ak sa názov organizácie *Červený kríž* stáva súčasťou nového názvu ako vlastného mena, zachováva si písanie veľkého začiatočného písmena aj v novom názve *Slovenský Červený kríž*. Podobne je to s názvom *Organizácia Spojených národov*, v ktorom je vlastné meno *Spojené národy*. Druhá výnimka je pri písaní názvov miest a obcí, v ktorých sa s veľkým začiatočným písmenom píše každé plnovýznamové slovo, napr. *Spišská Nová Ves*, *Nové Mesto nad Váhom*.

PaedDr. Matej Považaj, CSc., Jazykovedný ústav L. Štúra SAV

NOVINKA NA POISTNOM TRHU SAMOSTATNÉ POISTENIE ČELNÉHO SKLA

INSIA ako prvá na trhu dokáže sprostredkovať **poistenie čelného skla**. Auto nemusí mať havarijné poistenie a PZP môže byť v ktorejkoľvek poisťovni.

INSIA svojim klientom týmto jedinečným produktom **zabezpečí** primerané **pokrytie nákladov spojených s výmenou** rozbitého alebo opravou poškodeného **čelného skla** na ich aute. Poistnú zmluvu je možné uzavrieť pre osobné aj nákladné auto.

INSIA - PRIDAJTE SA K LÍDROVI !!!

INSIA Vám ponúka
jedinečné riešenie:

partner@insia.sk
0905 500 080

www.UspesnyMakler.sk

Poistné rozhlády

